

SEPPÄLÄ MIKKO-OLAVI, SEPPÄLÄ RIITTA

Aale Tynni

Hymyily, kyynel, laulu

Rakastetun runoilijan elämän koko kaari -
Inkeriläispakolaisesta olympiavoittajaksi ja akateemikoksi.

Runot, perhe ja äitiys,
uusi elämä Martti Haavion kanssa.

Aale Tynni pakeni lapsena perheensä mukana Venäjän vallankumousta Inkeristä Suomeen. 1920- ja 1930-luvun Helsingissä Aale kasvoi ensin nuoreksi runotytöksi ja sitten lukijoiden rakastamaksi lyyrikoksi. Kirjassa on paljon hyvin viehättävää ajankuvaa muun muassa tuon ajan Helsingistä, varsinkin sen opiskelija- ja kulttuuririengoista.

Tynnin esikoisteos *Kynttilänsydän* julkaistiin vuonna 1938. WSOY:n kustannusvirkailija Veli Mikkonen arvioi käsikirjoituksen seuraavin sanoin: »Kypsin lukemistani julkaistavaksi tarjotuista esikoisrunokokoelmista. Vaihtelevilla mitoilla kirjoitettua, ei erikoisen melodista kulttuurirunoutta, jossa lyyrillinen ajatus on usein ilmaistu hienostuneesti ja itsenäisesti. Kokonaisuudessaan kokoelma on vaikeatajuisimpia, mitä suomen kielellä on kirjoitettu. Suosittelen kustannettavaksi.»

Yhtenä uransa huipenuksena Tynni voitti Lontoon olympialaisissa vuonna 1948 kultaa taiteilajien lyrikkasarjassa.

Aale Tynnin nuoruuden avioliitosta Kauko Pirisen kanssa syntyi kolme lasta. Myöhemmin Tynni kuitenkin rakastui WSOY:n kirjallisenä johtajanakin toimineeseen Martti Haavioon. Rakastuminen johti raskaaseen avioeroprosoessiin ja yhteen ajan kuumimmista kulttuuriskandaaleista.

Haavion ja Tynnin yhteiselo avaa erittäin mielenkiintoisen näkymän 1900-luvun jälkipuoliskon kulttuurielämään ja kirjallisuuspiireihin Suomessa.

Aale Tynni – Hymyily, kyynel, laulu on avoin, kiehtova elämäkerta, joka valottaa myös runojen syntyä ja jatkuvaa uusiutumista ajan paineessa. Se hyödyntää suvun kirjeitä, lasten päiväkirjoja ja Aale Tynnin julkaisemattomia muistelmia.

Riitta Seppälä on Aale Tynnin tytär ja toimittanut äitinsä teoksen *Kuva kaihattuni. P. Mustapään runojen taustaa*. Hänen poikansa, dosentti Mikko-Olavi Seppälä on kirjoittanut useita kulttuurihistoriallisia teoksia.

AALE TYNNI KOOTUT RUNOT 1938 – 1987

Rakastetun runoilijan syntymästä 100 vuotta

AALE TYNNI (1913–1997) julkaisi runoja kuudella vuosikymmenellä. Hän oli tavattoman monipuolinen runoilija ja modernistisen runouden aikakaudella oman tiensä kulkija, jonka runoudelle on leimallista vahva rytmi, soinnillisuus ja kerronnallisuus. Tynni tulkitse ikimuis-tettavasti mm. äitiyttä, naisen ja miehen suhdetta, ihmisen osaa sekä elämän ristiriitaisuutta. Myyttejä, satuja ja historiallisia aiheita aineksinaan käyttävät runot käsittelevät usein vaikeita, kipeitä tunteita ja vastustavat maailman julmuuksia.

Tynnin runot ovat innoittaneet lausujia ja useita säveltäjiä, joista Toni Edelmann ja Kaj Chydenius julkaisevat kumpikin juhluvuonna Aale Tynnin runoudelle omistetun äänilevyn.

Koottujen runojen juhluvuoden painosta on täydennetty Aale Tynnin viimeisillä runo-kokoelmilla *Vibreys* (1979) ja *Vuodenajat* (1987). Kirjallisuudentutkija, dosentti Tuula Hökän esipuhe johdattelee runojen tematiikkaan.

SYYSPÄIVÄ (*Ylitse vuoren lasisen*, 1949)

On päivä syksyinen,
niin kuulakas ja lämmin.
Oi, armaan läheisyys nyt sydämen
saa lyömään kiihkeämmin.
Vaan liki aika on,
kun virta jähmettyy ja rauhaa sen
ei enää tuuli ryöstä
ja veri syvyydestä sydämen
ei poskiini voi syöstä.

Oi polku paluuton!
Vain hetken hohtaa syksy vaahteroissa.
Kun puihin lankee härmä hopeinen,
olemme kaikki poissa.
Valoa ihmeellistä, häipyvää
vain hetken hohtaa elämämme taulu.
Kimallus kaiken ylle leviää:
hymyily, kyynel, laulu.